

J. Bb.

**"Les précurseurs de Marco Polo", A.
T'Serstevens, Paris 1957 : [recenzja]**

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 5/3-4, 493

1960

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

myśle. Prof. Woodbury, który prowadzi te prace, spędził lato roku 1959 w Europie właśnie w związku z badaniami w tym zakresie.

Wszystkie trzy książki odznaczają się piękną szatą graficzną i są bardzo bogato ilustrowane rysunkami, wykresami oraz zdjęciami interesujących zabytków. Materiał ułożony jest chronologicznie i podzielony dodatkowo na działy specjalistyczne. Pierwsza z wymienionych książek, obejmująca okres od XI w. do początków w. XX, zawiera rozdziały: *Matematyka przekładni zębatych*; *Producenci zegarów i instrumentów*; *Produkcja maszyn do wycinania przekładni zębatych*. Druga książka obejmuje rozdziały: *Wczesna mechanizacja szlifowania 850—1830*; *Początki szlifierki przemysłowej 1830—1860*; *Początki precyzyjnego szlifowania 1860—1905*; *Koło szlifierskie — przejście od naturalnych substancji ścierających do sztucznych 1820—1910*; *Charles H. Norton — ciężka produkcja szlifierska 1890—1920*; *Specjalizacja szlifowania — maszyny spełniają zapotrzebowania przemysłu 1895—1930*; *Szybka produkcja automatyczna 1905—1950*; *Nowoczesne koła i powierzchnie szlifierskie 1910—1950*; *Nauka o szlifierstwie 1900—1950*. Treść trzeciej książeczki przedstawia się następująco: *Pionierzy (Eli Whitney, Robert Johnson, James Nasmyth)*; *okres przejściowy: od Whitneya do Howe'a*; *Joseph B. Brown i uniwersalna frezarka*; *Dalszy wzrost — siły, wygody, stałej szybkości*; *Ewolucja nowych typów, specjalizacja i automatyzacja*.

Wszystkie trzy prace zawierają obszerne bibliografie i indeksy. Jakichkolwiek „poloniców“ brak, czemu zresztą nie należy się dziwić. Większa część treści wszystkich książek dotyczy wieku XIX, który był przełomowy dla wszelkich urządzeń tego rodzaju, dlatego też — zgodnie zresztą ze stanem faktycznym — przeważająca część historii tych maszyn dotyczy wynalazców, konstruktorów i urządzeń anglosaskich.

Książki Woodburyego, dają czytelnikowi jasny pogląd na drogi rozwojowe niektórych na razie maszyn roboczych, dziedziny bardzo mało znanej.

B. O.

A. T'Serstevens, *Les précurseurs de Marco Polo*. Arthaud, Paris 1957, s. 360, 38 ilustracji i 1 mapa.

Pięknie wydana i bogato ilustrowana książka daje pełny obraz dziejów wiodzący o Azji do czasów Marca Polo, uznanego za właściwego odkrywcy i badacza tej części świata. Po wstępie o charakterze ogólnym — w którym omówiona została wiedza o Azji w starożytnym Rzymie, szlaki transazjatyckie i rola Marca Polo — autor przedstawia wiedzę o Azji zawartą w dziele dwu Mahometan: Soleymana i Abou-Zeida oraz podróże Jana Carpiniego i Rubruka. Barwność i żywość opisu występuje w tej pracy obok ścisłego trzymania się historycznych faktów i źródeł. Dzieło zawiera bibliografię, indeks nazwisk, objaśnienia ilustracji oraz mapę szlaków handlowych i podróżniczych.

J. Bb.